

منهای سینما

• رضا کیانیان در تازه‌ترین حضور خود در تئاتر با نمایش «دکتر نون زینش را بیشتر از صدق دوست دارد» به کارگردانی هادی مرزبان به تالار وحدت می‌رود. البته این حضور تنها به ایفای نقش خلاصه نمی‌شود و کیانیان با این نمایش به عرصه طراحی صحنه هم بازمی‌گردد. این بازیگر آخرین بار در سال ۹۳ با بازی در نمایش «مردی برای تمام فصول» کار بهمن فرمان‌آزاد در تالار وحدت روی صحنه رفت. □

• سعید داخ‌نمایش «شک» را در تماشاخانه «دیوار چهارم» به روی صحنه می‌برد. «شک» اثری از جان پاتریک شنلی است که آزاده شاهمیری آن را ترجمه کرده است. در این اثر که گروه صنعتی وبازگانی «مستر» تهیه‌کنندگی آن را به عهده دارد هادی سبزه‌ئی، پونه عاشوریور، حانیه میرزا حسینی و الهه اصغری در مقام بازیگر به روی صحنه می‌روند. این اثر نمایشی از یکم تا سی‌ام بهمن ماه ۹۸، هر شب ساعت ۲۱ به مدت ۶۰ دقیقه در تماشاخانه «دیوار چهارم» به روی صحنه خواهد رفت. □

• عادل بزوده قصد دارد نمایش «حادثه‌ای در شهر عروسک‌ها» را که سال ۱۳۵۰ در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان تولید و اجرا شد، فروردین ۹۹ روی صحنه ببرد. عادل بزوده با اشاره به اینکه «حادثه‌ای در شهر عروسک‌ها سرمنشأ و سرآغاز اجراهای مدرن تئاتر عروسکی بود» گفت: «عروسک‌ها و دکور این نمایش بعد از اجرای سال ۵۰ به من سپرده شد و من با مراقبت از آنها، با اجرای مجدد این اثر که چهل و هشت ساله شده است، ادای دینی می‌کنم به زنده‌یادان را دشیرکشورزوی و کامییز صمیمی مقخم». □

• برندگان دومین جشنواره بین‌المللی «نگاه به آینده» مشخص شدند. هیأت داوران این جشنواره، متشکل از سیفا الله صمدیان، محمود کلاری، حمید جبلی و مهدی آشنا اعلام کردند که از میان ۶ هزار و ۸۷۳ اثر داوری شده، جایزه ویژه و بزرگ جشنواره به پژمان مولایی تعلق گرفته و امیر عنایتی، یاسر محمدخانی، حامد خلیلی و سحر حسن‌زاده، علی اسدی، رویام سن و سودیپ داس هم دیگر برندگان این جشنواره هستند که در زمینه عکاسی با موضوعاتی چون بهداشت و سلامت، آموزش و تحصیل، توسعه پایدار، سفر و گردشگری و محیط زیست برگزاشده بود. □

• سریال «خواب‌زده» به کارگردانی سیروس مقدم و تهیه‌کنندگی الهام غفوری که در ژانر ماورایی و هیجانی ساخته شده، به شبکه نمایش خانگی آمد. سعید نعمت‌اله نویسنده‌ی «خواب‌زده» را برعهده داشته و این نخستین سریال مقدم برای شبکه نمایش خانگی است. «خواب‌زده» علاوه بر نسخه فیزیکی در پلتفرم‌های اینترنتی نیز توزیع خواهد شد. □

روی خط سینما

• اولیویه آسایس جایزه سینمایی فرانسه ۲۰۲۰ را برای تأثیرش بر سینمای فرانسه از «یونی فرانس» دریافت کرد. در مراسمی که برای تجلیل از این کارگردان برگزار شد، او جایزه‌اش را به ژولیت بینوش بازیگر تقدیم کرد و گفت بدون او شهرت بین‌المللی این بازیگر مطرح، این فیلم‌ها تا این حد موفق نمی‌شدند. آسایس با بیانوش در فیلم‌های «ساعت‌های تابستان»، «ایرهای سیلس ماریا» و «غیرداستان» همکاری کرده است. □

• نمایش بی‌خبریک فیلم کوتاه جدید از دیوید لینچ در هفتاد و چهارمین سالگرد تولد این سینماگر سوئد را یک بار دیگر نام او را به‌عنوان یکی از نوایغ دنیای سینما رسانه‌ای کرده است. این فیلم با عنوان «جک چه کار کرد؟» در شبکه نت‌فلیکس به نمایش درآمد و درباره میمونی است که احتمالاً مرتکب قتل شده است. لینچ این فیلم را در کمپانی خودش «انزوردا» ساخته و این نخستین فیلم کوتاه او پس از فیلم کوتاه «سر مورچه» در سال ۲۰۱۸ است. لینچ آخرین بار با فیلم «امپراتوری داخلی» در سال ۲۰۰۶ روی پرده سینماها آمده بود. در سال ۲۰۱۷ نیز سریال «توین پیکس» را روی آنتن فرستاده بود. □

• نهمین جشنواره بین‌المللی فیلم کودک کلکت به نامایش سه فیلم ایرانی نگاهی ویژه به سینمای ایران داشته است. در این دوره فیلم «بیست و یک روز بعد» به کارگردانی محمدرضا خردندان به همراه فیلم کوتاه «وقتی لب‌خند انار» به کارگردانی رهبر قنبری و انیمیشن کوتاه «آقای گوزن» به کارگردانی مجتبی موسوی به نمایش درآمده‌اند. □

• مستند «روابط خانوادگی» به کارگردانی ناصر ضمیری در نوزدهمین دوره جشنواره مستند «هلنسینکی-داک پوینت» در کشور فنلاند به نمایش درمی‌آید. در این جشنواره ۹۱ فیلم مستند به صورت غیررقابتی از هفته تا سیزدهم بهمن در شهر هلنسینکی به نمایش درخواهند آمد. همچنین با نمایش مستندهای «خانه مادری ام مرداب» و «دماغ به سبک ایرانی» از «پس برقع» و «آخرین روزهای زمستان» و «سایه‌های بی‌خورشید» از مهرداد اسکویی نیز در این جشنواره تجلیل می‌شود. □

خبر آخر

«شکستن همزمان بیست استخوان» بهترین فیلم جشنواره ایرانیسی

جشنواره فیلم مستقل ایرانیسی که با همکاری فارسی سینما سنتر (FCC) برگزار می‌شود با اهدای جایزه بهترین فیلم به «شکستن همزمان بیست استخوان» با نام بین‌المللی «رونا، مادر عظیم» به کارگردانی جمشید محمودی یکشنبه شب در شهر پراگ پایان یافت. جایزه بهترین فیلم از نگاه مردمی این جشنواره هم به «قصر شیرین» ساخته رضا میرکریمی اهدا شد.

ایرانیسی روز پانزدهم ژانویه (برابر با بیست و پنجم دی‌ماه) با نمایش فیلم «قصر شیرین» ساخته رضا میرکریمی آغاز شد. این جشنواره پس از پایان نمایش آثار و برگزاری اختتامیه در شهر پراگ، در تاریخ‌های بیست و یکم و بیست و دوم ژانویه در شهر برنو (شهر دیگری در چک)، بیست و سوم، بیست و چهارم و بیست و پنجم ژانویه در شهر کوشیتسه اسلواکی، و پس از آن سی‌ام و سی و یکم ژانویه در شهر براتیسلاوا پایتخت اسلواکی برگزار می‌شود.

فیلم‌های بلند حاضر در جشنواره ایرانیسی این عناوین هستند: طلا (پرویز شهبازی)، کرم‌های شب‌تاب (بانی خشنودی)، عرق سرد (سهیل بیرقی)، تهران شهر عشق (علی جابرانصاری)، سرخ‌پوست (نیما جاویدی) و رونا مادر عظیم (جمشید محمودی). همچنین دو فیلم زنان بدون مردان (شیرین نشاط) و چهارشنبه سوری (اصغر فرهادی) در بخش فیلمسازان پیش رو این جشنواره به نمایش درمی‌آیند. □

ادامه سریال رابرت دنیرو علیه ترامپ

«شهروند» رابرت دنیرو که در سه‌سال اخیر انتقادات تند و بی‌پرده‌ای از رئیس جمهوری آمریکا، دونالد ترامپ کرده، در مراسم انجمن بازیگران آمریکا نیز از فرصت استفاده کرد و ترامپ را مورد هجوم قرار داد. رابرت دنیرو که در جشن سالانه انجمن بازیگران آمریکا به صورت ویژه از او تقدیر شد، در این مراسم درباره انتقادات و اعتراضاتی که نسبت به سیاست‌های ایالات متحده انجام داده، گفت: «خیلی‌ها به من می‌گویند که درباره سیاست حرف نزنم، اما مجبورم که درباره این جور چیزها هم حرف بزنم. ما یک کار درست داریم و یک کار غلط و یک سوءاستفاده از قدرت نمی‌شود این‌ها را یکی دانست. واقعیت این است که مادر وضع وخیمی هستیم و مجبورم که حرف بزنم، به‌عنوان یک شهروند من همان حقی را دارم که دیگران دارند و اگر صدای من از بقیه بلندتر است باید هرچاکه دیدم از قدرت سوءاستفاده می‌شود بگویم». □

کلام را تا سطح چاقو پایین نیاوریم

حسین ستائور، نویسنده، در یادداشتی به فحاشی در فضای مجازی واکنش نشان داد. او به بهانه توهمین‌های مجازی به محمود دولت‌آبادی، به بهانه رخداد‌های اخیر، نوشت: «فرق نمی‌کند فحش دادن از روی عصبانیت باشد یا مرعوب‌کردن، کاری است لات‌ماآگاه‌کاری است ناشی از ناتوانی در مجاب‌کردن یا انتقادکردن، کاری از قبیل چاقوکشیدن یا دست‌به‌پینه‌شدن. حیرت‌آورتر و مشمکت‌کننده‌تر از همه فحش‌ن‌دادن اهل ادب و فرهنگ است. فحاشی به هر دلیلی که باشد، توجیه‌کننده فحاشی نیست. فحاشی هم بسط‌کردن خودپا لات‌هاست. فحاشی می‌خواهد نشان بدهد که احترامی برای شنونده‌اش قائل نیست، اما پیش از آن به هر کسی که آن را شنیده و به خودش بی‌احترامی می‌کند، او نفس کلام را بی‌اعتبار می‌کند و کلام را تا سطح چاقو و مشت پایین می‌آورد. حال اگر نویسنده‌نویسنده‌هایی چنین‌گونه‌ی چه‌قضای تو درباره آنها می‌شود کرد؟ اگر این نویسنده‌ها اعتباری هم داشته باشند و انتظار از آنها بیشتر از نویسنده‌های بی‌اعتبار باشد چه؟ نویسندگی در ایران هیچ‌وقت چنین‌کم‌اعتبار نبوده. عجیب نیست اگر با این فحاشی‌ها نامعتبرتر هم بشود». □

نسیم اعتمادی / شهروند

نظر نایب‌رئیس اتحادیه درباره تعطیلی کتاب‌فروشی‌های تهران

کتاب‌فروش‌ها به روز شوند

«نیره‌خادمی» کتاب‌های بی‌زبان و رفیق و یار مهربان نخستین قربانیان شرایط نامناسب اقتصادی اند. در سال‌های پیش، کم‌نبوده‌اند کتاب‌فروشی‌هایی که چراغ‌شان برای همیشه خاموش شد و هر روز هم به تعدادشان اضافه می‌شود. حالا هم رزمه‌های تعطیلی شهر کتاب فکد با سابقه بیست‌ساله شنیده می‌شود. کیان افراز، مدیر شهر کتاب فکد به تازگی از تعطیلی این کتاب‌فروشی با سابقه فعالیت بیست‌ساله خبر داده و حتی از چند وقت پیش همه‌کالا‌هایش را حراج کرده است. بنابراین شهر کتاب فکد هم مثل سایر کتاب‌فروشی‌های انتشارات افراز در گرگان و ارواک تعطیل خواهد شد و بعید است در سال‌های بعد با مدیریت دیگری فعالیت خود را از سر بگیرد. اما تلخ‌تر از تعطیلی، ماجرای تأثیر یک فرهنگسرا در فروش این شهر کتاب است: «پنجره‌های سمت خیابان این کتاب‌فروشی، با شیشه‌هایی که تماماً سبزه‌زنگ است، پوشیده شده است؛ در نتیجه از بیرون هیچ دیدی به داخل فروشگاه نیست»، مدیران این کتاب‌فروشی سعی کردند با تغییر جابه‌جایی ورودی، این خسارت را جبران کنند اما شهرداری با آنها موافقت نکرد. بنابراین مدت‌زمان زیادی را بدون ویتترین ماندند. فرهنگسرا حتی اجازه نداد است آنها چک‌ترین تغییری در ویتترین‌شان بدهند، نه تنها کمکی نکردند که حتی سمت دیگر کتاب‌فروشی را بستند و ناچار خوری ساختند. بعد هم با برگزاری ماهانه نمایشگاه‌هایی با تخفیف ۵۰ درصدی همه درهای نجات شهر کتاب فکد را بستند. کیان افراز می‌گوید که دیگر با توجه به شرایط حکم بر جامعه و شرایط اقتصادی موجود، ادامه کار در این کتاب‌فروشی برایش ممکن نیست.

کتاب‌فروشی‌هایی که مهر تعطیلی خوردند

کتاب‌فروشی‌های بسیاری در سال‌های گذشته در تهران و شهرستان‌ها تعطیل شده‌اند؛ مثل کتاب‌فروشی ویستار، کتاب‌فروشی نشر رود، کتاب‌فروشی نشر نی، کتاب‌فروشی مهرگان، کتاب‌فروشی مثلث، کتاب‌فروشی آسیا، کتاب‌فروشی بین‌الملل اهواز و خیلی‌های دیگر. سرنوشت ساختمان بعضی از این کتاب‌فروشی‌ها هم در نهایت به کافه و ساندویچی گره خورد. هر کدام از این کتاب‌فروشی‌ها در برهه‌ای با نوشتن یادداشتی با کتاب‌ها و قفسه‌های کتاب‌شان خدا حافظ کردند. پارسال سعید مقدم، در صفحه اینستاگرام خود درباره تعطیلی کتاب‌فروشی رود نوشت و از مشکلات مالی و حمایت نکردن نهاد‌های مربوط گفت. البته قصد آنها از فروش کتاب‌فروشی تأمین مکان بزرگ‌تر بود، اما از بخت بد با بحران اقتصادی آن روزها هم‌زمان شد و نتوانستند مکان دیگری را خریداری کنند، بنابراین به ناچار با مخاطبان‌شان خدا حافظی کردند و این اطلاعیه را پشت شیشه کتاب‌فروشی چسباندند: «برخلاف میل باطنی‌ام لازم است خدمت همه دوستان و عزیزان کتاب‌خوان، تعطیلی کتاب‌فروشی رود را با ۲۰ سال سابقه اعلام کنم. محل فعلی کتاب‌فروشی رود به منظور تجهیز و ارتقا فرورخته شد، اما با رشد ناگهانی و انفجاری قیمت‌ها متأسفانه دیگر قادر به تهیه مکان مناسب برای کتاب‌فروشی نیستیم. ۲۰ سال حمایت شما عزیزان، تکیه‌گاه ما بود، اما دیگر بدون تسهیلات و تأمین مالی از طرف نهاد‌های مربوطه قادر به ادامه راه نیستیم. از این طریق بنده و مجموعه کتاب‌فروشی نشر رود مراتب سپاس‌گزاری و قدردانی خود را به اطلاع تمامی عزیزان اهل قلم و علاقه‌مندان کتاب می‌رسانیم». □

تطیلی کتاب‌فروشی طهوری هم که از سال ۹۴ در جریان است و همچنان رزمه‌های آن شنیده می‌شود. چند روز پیش شبکه‌های مجازی به نقل از سید احمد رضا طهوری خبری را منتشر کردند که حکایت از تعطیلی این کتاب‌فروشی داشت. «دیگر جانی برای جنگیدن ندارم، می‌خواهم انتشارات را حفظ کنم ولی چرخ‌های کتاب‌فروشی این‌گونه نمی‌گردد، منتظر تا پایان بهمن ماه تصمیم نهایی را اعلام کنم». او چند روز بعد در گفت‌وگو با ایلنا خبر منتشر شده را تکذیب کرد: «نمی‌دانم به چه دلیل خبر تعطیلی کتاب‌فروشی طهوری بدین شکل در فضای مجازی منتشر شده است. این کتاب‌فروشی تعطیل نمی‌شود و ما هیچ تصمیمی برای تعطیلی آن نداریم بلکه بر اساس شرایط کاری محل جدیدی را در خیابان فروردین در میدان انقلاب تدارک دیده‌ایم و قرار است کتاب‌فروشی از محل فعلی خود به این ساختمان منتقل شود». □

کتاب در سید کالای خانوار نیست و همین، کار را برای کتاب‌فروشی‌ها سخت کرده است. اگر پای درد دل کتاب‌فروشی‌ها بنشینید، آنها هم حتماً به این نکته اشاره خواهند کرد که در شرایط گرانی کاغذ حمایت‌های دولتی کم است. حمید خلیلی، مدیر انتشارات شهید کاظمی که سال ۹۶ به‌عنوان ناشر برگزیده انتخاب شد، کاهش اقبال مردم به کتاب و کتاب‌خوانی، گرانی کاغذ، افزایش هزینه‌های اداره کتاب‌فروشی، کمبود تبلیغات در معرفی کتاب و برنامه‌های فرهنگی را از مهم‌ترین دلایل تعطیلی کتاب‌فروشی‌ها می‌داند. طبق آماري که دو سال پیش موسسه خانه کتاب اعلام کرد، تعداد کتاب‌فروشی‌های کشور در خوش‌بینانه‌ترین حالت به ۶ هزار واحد می‌رسد. نیمی از این تعداد لوازم‌التحریر و یک‌هزار مورد هم کتاب درسی و کمک‌درسی می‌فروشند، بنابراین دو هزار کتاب‌فروشی دایر در تهران و شهرستان‌ها داریم که ۲۰۰ مورد آن با خطر تعطیلی مواجهند. البته در این شرایط محمود آرزگار می‌گوید که در چند ماه گذشته تعداد تأسیسات کتاب‌فروشی‌ها نسبت به تعطیلی آن بیشتر بوده است: «فقط در شمیرانات تعداد ۳۰ کتاب‌فروشی ایجاد شده است و این نتیجه آوردن بخشی از یارانه‌نشر برای تجهیز کتاب‌فروشی‌هاست که وزارت ارشاد آن را انجام داده است». □

راه‌نجات از آشفته‌بازار کتاب‌فروشی‌ها

فارغ از پرداختن به آمار تعطیلی کتاب‌فروشی‌ها، باید به عوامل دخیل در این ماجرا پرداخت و اینکه چگونه می‌توان با آن مقابله کرد. محمود آرزگار، نایب‌رئیس اتحادیه ناشران و کتاب‌فروشان تهران در پاسخ به این دو پرسش «شهروند» به توضیح اصلی‌ترین مشکل حوزه نشر پرداخت: «بازار کتاب پررونق نیست، بنابراین شاید بهتر است ناشران قبل از ورود به حوزه نشر، مدتی کتاب‌فروش باشند، چون در این صورت متوجه سختی کار کتاب‌فروشی خواهند شد». □

از نظر او متقاعد کردن مخاطب برای خرید کتاب در این بازار کم‌رونق هنر کتاب‌فروش است، آن هم در شرایطی که کتاب‌فروش با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می‌کند: «کتاب‌فروش‌ها رقبایی دارند که در این بازار نجیف کتاب‌ها را با تخفیف می‌فروشند و گاهی این اتفاق از سوی ناشران می‌افتد. موسسات دیگری با فروش کتاب به صورت آنلاین و با قیمت پایین‌تر این روزها رقیب دیگری برای کتاب‌فروشی‌ها هستند». □

اما موضوع دیگر، نمایشگاه کتاب است که به عقیده بسیاری از اهل فن، حتی روی زمان‌بندی خرید هدف کتاب‌فروش‌ها تأثیر زیادی می‌گذارد: «دانشجویان و دانش‌آموزان تمام خریدهای خود را به فصل نمایشگاه و خرید از طریق یارانه موقوف می‌کنند. دانشجویان ۴۰ درصد یارانه خرید کتاب دارند و ۱۰ درصد هم تخفیف نمایشگاهی است و طبیعتاً کتاب‌فروش‌ها نمی‌توانند در این شرایط با نمایشگاه رقابت کنند، بنابراین بازار کتاب‌شان هر روز لاغرتر می‌شود». البته به همه اینها، قاچاق کتاب و پایین آمدن قیمت تمام شده کتاب‌ها را در نمایشگاه‌ها، میان‌بسط دست‌فروش‌های مترو و فروش آنلاین اضافه کنید: «مجموعه این اتفاقات شما را به جایی می‌رساند که اگر سرفق‌لی ملک تجاری را به فروش کتاب اختصاص دهید، نمی‌توانید هزینه‌ها را پوشش دهید». □

البته نه اینکه هیچ راهی برای فرار از این مشکلات نباشد؛ در سال‌های گذشته بودند مجموعه‌هایی که با هوشمندی و راه‌اندازی فروش آنلاین کتاب از فروشگاه یا ایجاد باشگاه مشتریان، اطلاع‌رسانی و تبلیغات گسترده از طریق شبکه‌های مجازی توانسته‌اند تا حدی از حاشیه ضرر دور شوند؛ مثل پردیس کتاب مشهد. این پردیس یکی از نمونه‌های موفق است که با بیش از ۲۴ کارمند از پس هزینه‌های خود برآمده است. در این پردیس قفسه‌های لوازم‌التحریر، کالاهای لوکس و تزیینی، کتاب گویا و اتاق موسیقی، صنایع دستی و اتاق بازی بچه‌ها در کنار غرفه‌های منظم فروش کتاب در طبقات اول و دوم مجموعه قرار دارد و کتاب‌های جدید آنها از طریق باشگاه مشتریان اطلاع‌رسانی می‌شود. نایب‌رئیس اتحادیه ناشران و کتاب‌فروشان تهران هم همین نمونه موفق را مثال می‌زند و می‌گوید: «کتاب‌فروشی‌ها هم باید کسب و کار خود را به‌روز کنند و راهی برای فروش کتاب پیدا کنند. در همین راسته انقلاب تهران هم تعداد زیادی از کتاب‌فروشی‌ها با همین مشکلات اقتصادی توانسته‌اند سر پا بمانند». □

قطعا لازم است دولت و صنوف مرتبط با چاپ و نشر و فروش کتاب هم اقداماتی انجام دهند تا بازار کتاب را حفظ کنند: «سهم کتاب‌فروشی‌ها از قیمت پشت جلد کتاب باید به استانداردهای روز دنیا نزدیک شود. این سهم در حال حاضر ۲۵ درصد است، اما در بسیاری از کشورهای این سهم ۴۰ درصد و در کشورهای اروپایی ۳۳ درصد است. البته به تازگی در کشور فرانسه به دنبال افزایش سهم کتاب‌فروشی‌ها از ۳۳ درصد به ۳۵ درصد هستند. صنف باید زمینه‌های افزایش این سهم را فراهم کند». □

سازوکار توزیع و فروش کتاب هم با مشکلاتی از جمله زمان‌بر بودن چرخه بازگشت پول مواجه است که در طولانی‌مدت به چرخه نشر کتاب آسیب می‌زند: «کل گردش مالی حوزه کتاب - در خوش‌بینانه‌ترین حالت و اینکه تمام کتاب‌های تولید شده به فروش برسد - حدود ۳ تا ۴ هزار میلیارد است. سازمان امور مالیاتی به جای درگیر شدن با این مسأله، باید فکری به حال فرارهای مالیاتی کند». □